

Gødtgørelse, idet det var rent patriotiske Grunde, som bragte Deltagerne til at tage Aktier. Det er muligt, at saadan Følelse har været til Stede, men det turde dog være tvivlsomt, om Staten i dette Tilfælde er berettiget til at tage saadant Hensyn — thi nægtes kan det dog ikke, at Staten har undladt at lægge Beslag paa det forholdsvise i enkelte Aar store Driftsindbytte, netop for at støtte Aktionærerne — og den oprindelige, mulige Patriotisme har imidlertid hos saa vel Aktieselskabet som hos Staten givet sig et ejendommeligt Udslag ved af den lille Befolknings, 20,000 Menneskers, Kommunal-kasse at lade sig give Garanti for respektive 5 pCt. og 7 pCt. af sin Patriotisme; havde man ladet sig nøje med respektive 3 pCt. og 4 pCt., kunde der have været Tale om muligt Offer — foreløbig haabede man sikkert paa gode bestindiste Renter.

Hadde Røgerierne fra først af været vel indrettede, været velbevarede, og havt tilstrækkelig Driftskapital, vilde det vistnok have været et ret rentabelt Foretagende.

Nu har St. Croix sit Sukkerfogereri; den Fortjeneste har Selskabet, dette er sikkert, og at dette er til Nytte og ikke kan undværes, det bør billigvis regnes Selskabet til Gode. Om Røgeriet kan siges at repræsentere hele den Værdi, som Staten har til Gode, er tvivlsomt; men noget nær faar Staten dog vel, hvad der tilkommer den, idet den overtager Fabrikkerne som Eiendom. Derfor synes det ogsaa, at Billighed taler for, at Staten, da Kolonialkassen jo er ude af Stand dertil, betaler Aktieselskabet den Sum, som det dog maa siges en Gang, før Standningen, at have haft til Gode hos Kolonialkassen, nemlig 220,000 Kr., eller, om man vil, 16 pCt. af Aktiekapitalen. Saafremt Aktieselskabet gaar ind derpaa, bliver denne Sum da at udbetale til Aktieselskabet samtidig med Røgeriernes endelige Overdragelse til Staten. Det bliver Aktieselskabets Sag selv at ordne det videre med de enkelte Aktionærer; thi naar Regeringen i sit Lovforslag har hen-

stillet delvis at indløse, foruden Aktier, ogsaa enkelte Kupons, Løsbrevne fra Aktiebrevne, da er dette en Sag, som maa ligge uden for Statens Kompetence. Det er Sager, som Aktieselskabet selv maa ordne, eller rettere den enkelte Aktionær, der, ved at sælge sine Kupons, forud har hævet den Del eller mere, som nu vil tilfalde ham, ligesom Køberne af Kupons, selv maa have Ansvar for at have overtaget samme, forinden der var fremkommen Kontanter til deres Indløsning.

Den Indvending kan ikke gøres, at Kolonialkassen er Garant for den enkelte Obligations Indbytte; thi den er ikke Selvfrydner, kun Garant for Indbyttet og som foran vist have Pengene været tilstede i tilstrækkelig Mængde til at dække Renterne ud af Driftsindbyttet, idet Staten renoncerede paa sine Renter. Det maa blive Aktionærernes egen Sag hvorledes de have forvaltet Aktieselskabet og dets Midler.

Har Staten først overtaget Røgerierne som Statsejendom, bør de sikkert i alle Parter's Interesse drives som Andelsfabrik, saaledes at enhver Leberandør af Sukkerør betragtes som Andelshaber. Ved Leberancen af Rørene udbetales der à conto en Minimumspris kontant. Ved Driftsaarets Slutning opgøres Regnskabet: Noget henlægges til Afdragskonto, noget til Reservefond, og Resten fordeles til Andelshabererne. Ved Siden af Regeringens Direktør stilles to af Andelshabererne valgte Bestyrelsesmedlemmer som Kontrol og Raadgivere. Fortsættes Driften som Fællesfogereri, udsættes man for Skuffelser, thi da maa der mere eller mindre spekuleres i Priserne. Efter som disse gaa op eller ned, før eller efter at man med Planterne har sluttet Aftale, kan der lides store Tab for Statskassen, eller tjenes der meget, ville Planterne